

gælder både, mens man er aktiv i sin erhvervs-karriere, og når man pensioneres og altså skal til at have gavn af de penge, som har arbejdet.

Det er rigtigt, at ser vi på status quo i dag, kan vi konstatere, at der er uligheder. Det er startet, selvfølgelig, med disse pensionsopsparinger hos de stærkere, hos de veluddannede, hos dem, der var sikre i sædet på arbejdsmarkedet. Deri kan Enhedslisten jo have ret. Vi har hørt, at hr. Frank Aaen har været oppe og pege på det i sine korte bemærkninger. Men alligevel må man da kunne fastholde, at der er ved at blive rettet op på disse ting. Det breder sig til andre dele af befolkningen. Og det vil også være en vigtig opgave, at denne udvikling fortsætter.

Det Radikale Venstre har som en af sine hjer-tesager det demokratiske aspekt, demokratiseringen i forbindelse med de opsparede midler. Vi har hørt historiske citater. Jeg noterede mig, at hr. Aage Frandsen skulle tilbage til 1930'erne for at kunne karakterisere Det Radikale Venstres holdning og måske finde frem til noget, som han måske synes ikke var helt overensstemmende med det, vi står for i dag. Det synes jeg nu ikke er korrekt, men han skulle altså tilbage til 1930. Jeg observerede, at for så vidt angår Socialdemokratiet, kunne han nøjes med at gribe få år tilbage. Men jeg synes ikke, det er rigtigt at sige, at der er dette paradoks, som hr. Aage Frandsen var inde på.

Jeg vil godt interessere mig lidt mere for de definitioner, som ligger i demokratiet. Det undrer mig i og for sig, at man ikke har haft det fremme i debatten indtil nu, men det afgørende kriterium for, om der foreligger et demokrati, er, om det er flertallet, der bestemmer. Det skal vi dog ikke blive stående ved. Der skal også være en beskyttelse for mindretal, for ellers ender vi i flertalsdiktaturet, hvad man også kan kalde demokratiet.

Det er jo også den balance, som det handler om, når vi taler om indflydelse på pensionsmidlerne, og vi må selvfølgelig aldrig ende i den situation, at det er mindretallet, der bestemmer på tværs af flertallets ønsker, for så er vi tilbage i diktaturets situation igen.

Der er også en anden begrænsende faktor, der hænger sammen med det her: hensynet til det solidariske fællesskab eller den fælles solidaritet. Mulighederne for, at man kan opnå optimalt afkast af sine midler, afhænger jo af, at midlerne ikke bliver for spredte. Det gamle ord med de mange bække små, der gør en stor å, ville jo så ende med, at de mange bække små aldrig kom til at gøre den store å.

Der ville også være en risiko, som kunne lure, hvis vi trak det med mindretalsbeskyttelsen for langt ud, nemlig at alle de såkaldt gode liv, de stærke, blev samlet i én gruppe under visse ordninger, og at alle de svage, det vil sige de dårligere liv, samledes i en anden, og så ville der jo igen ikke være nogen solidaritet.

Ser vi på situationen i dag på disse kassers område – og det er altså meget bredt – er det så som så med den konkrete demokratiske indflydelse. Den står på ingen måde mål med spredningen af ejendomsretten, hvis vi måler det ud fra den formelle adkomst til de opsparede pensionsmidler.

For så vidt angår fremtiden, ser Det Radikale Venstre det som et vigtigt mål at fremme demokratiseringen. Man kan drøfte, hvorfor det ikke er sket, og det fører så videre til diskussionen om, hvordan vi bør styrke det.

Vi vil gerne advare mod en vidtgående konkret lovgivning af obligatorisk karakter, hvor man blander sig direkte i forholdene i de enkelte pensionskasser. Demokrati kan og skal ikke stoppes ned i halsen på folk. Vi må som lovgivere respektere det, vi kan kalde den grundlovs-sikrede foreningsfrihed, organisationsfrihed, det vil altså sige de enkelte kassers, de enkelte foreningers, de enkelte fondes mulighed for selv at regulere forholdene.

Det, vi som lovgivere skal, er at skabe mulighed for ved generelle lovmæssige rammer at gennemføre de demokratiske ordninger, som deltagerne, medlemmerne ønsker. Det fremmes, hvis vi skaber åbenhed og gennemsigtighed, så der bliver viden og eventuel motivering hos de mennesker, som så konkret kan benytte sig af de demokratiske muligheder, der melder sig.

Vi har i Danmark ingen sanktioner over for vælgere, som beslutter sig til ikke at benytte sig af deres stemmeret ved f.eks. folketingsvalget. I nogle lande giver man bøder, hvis folk ikke stemmer, men det kan vi ikke, og på samme måde må vi også respektere, om der i f.eks. pensionskasser er mange medlemmer, der ikke ønsker at engagere sig ud fra den betragtning måske, at det har de valgt en bestyrelse til, og de har tillid til, at det, som bestyrelsen foretager sig, er fornuftigt nok.

Vi kan se det i en række af de pensionskasser, som har været i gang i mange år – det var jeg inde på i starten – blandt de mere veluddannede i arbejdsstyrken, i Juristernes & Økonomernes Pensionskasse, i ingeniørernes pensionskasser. Der har været forsøg på fra dele af medlems-